TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2005. gada 20. janvārī *

Lieta C-300/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Hessisches Finanzgericht*, Kasele (Vācija), iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 25. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 11. jūlijā, tiesvedībā

Honeywell Aerospace GmbH

pret

Hauptzollamt Gießen.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents) un K. Šīmans [*K. Schiemann*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *Honeywell Aerospace GmbH* vārdā — H. Štīle [*H. Stiehle*], *Rechtsanwalt*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — J. Šīferers [*J. C. Schieferer*] un K. Lūiss [*X. Lewis*], pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulu (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Muitas kodekss") un Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 253, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Īstenošanas regula").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp sabiedrību *Honeywell Aerospace GmbH* (turpmāk tekstā — "*Honeywell*") un *Hauptzollamt* [Galvenā muitas iestāde] *Gießen* (Vācija) par muitas parāda rašanos.

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Muitas kodeksa 37. pants nosaka:

"1. Preces, kas ievestas Kopienas muitas teritorijā, no to ievešanas brīža atrodas muitas uzraudzībā. Tās var pakļaut muitas dienestu kontrolei saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem.

2. Tām ir jāpaliek šādā uzraudzībā tik ilgi, cik vajadzīgs, lai noteiktu to statusu muitā, ja tas vajadzīgs, un, neskarot 82. panta 1. punktu, ārpuskopienas preču gadījumā — līdz to muitas statuss tiek nomainīts, tās nonāk brīvajā zonā vai brīvajā noliktavā vai tās ir atkal izvestas vai iznīcinātas saskaņā ar 182. pantu."

4 Muitas kodeksa 96. pants nosaka:

"1. Kopienas ārējā tranzīta procedūras izmantotājs ir galvenais atbildīgais. Viņš ir atbildīgs:

a) par preču neskartu nogādāšanu galamērķa muitas iestādē noliktajā termiņā, pienācīgi izpildot muitas dienestu noteiktos identifikācijas nodrošināšanas pasākumus;

[..]."

5 Muitas kodeksa 203. panta 1. un 2. punkts nosaka:

"1. Ievedmuitas parāds rodas:

— nelikumīgi izņemot no muitas uzraudzības ar ievedmuitas nodokli apliekamās preces.

2. Muitas parāds rodas brīdī, kad preces tiek izņemtas no muitas uzraudzības."

6 Saskaņā ar Muitas kodeksa 215. panta 1. un 3. punktu:

"1. Muitas parāds rodas vietā, kur notiek tie notikumi, kas to rada.

2. Ja nav iespējams noteikt 1. punktā minēto vietu, uzskata, ka muitas parāds radies tajā vietā, kur muitas dienesti secinājuši, ka preces atrodas apstākļos, kādos rodas muitas parāds.

3. Ja kāda muitas procedūra attiecībā uz precēm nav slēgta, uzskata, ka muitas parāds ir radies vietā, kur:

— preces nodotas attiecīgajā procedūrā

vai

— preces ievestas Kopienā saskaņā ar šo procedūru."

7 Muitas kodeksa 221. panta 3. punkts nosaka:

"Paziņošana parādniekam nav vajadzīga pēc triju gadu termiņa izbeigšanās, skaitot no muitas parāda rašanās dienas. Tomēr, ja muitas dienesti nav varējuši aprēķināt precīzu pēc likuma maksājamo summu tādas darbības rezultātā, kas var būt par pamatu kriminālvajāšanai, šādu paziņošanu var izdarīt pēc triju gadu termiņa beigām, ciktāl to ļauj spēkā esošie noteikumi."

8 Saskaņā ar Īstenošanas regulas 378. panta 1. un 2. punktu:

"1. Neskarot Kodeksa 215. pantu, ja sūtījumu galamērķa muitas iestādē neuzrāda un nodarījuma vai pārkāpuma vietu nevar konstatēt, tad nodarījumu vai pārkāpumu uzskata par izdarītu

— dalībvalstī, kurai pieder nosūtītāja muitas iestāde,

vai

— dalībvalstī, kurai pieder [caurbraucamā] muitas iestāde vietā, kur preces ieved Kopienā, un kurā iesniegts robežšķērsošanas paziņojums,

ja vien 379. panta 2. punktā minētā nosakāmā termiņā muitas dienestiem pieņemamā veidā netiek sniegti pierādījumi par tranzītpārvadājuma likumību vai par vietu, kurā nodarījums vai pārkāpums izdarīts.

2. Ja tādi pierādījumi netiek sniegti un ja tādēļ attiecīgo nodarījumu vai pārkāpumu uzskata par izdarītu nosūtīšanas dalībvalstī vai ievešanas dalībvalstī, kā tas minēts 1. punkta otrajā ievilkumā, tad attiecīgā dalībvalsts saskaņā ar Kopienas vai valsts noteikumiem ievāc par precēm maksājamos nodokļus un citus maksājumus."

9 Īstenošanas regulas 379. pants paredz:

"1. Ja sūtījumu galamērķa muitas iestādē neuzrāda un nodarījuma vai pārkāpuma vietu nevar konstatēt, tad nosūtītāja muitas iestāde par to ziņo [galvenajam atbildīgajam] pēc iespējas drīz, bet ne vēlāk kā līdz 11. mēneša beigām pēc Kopienas tranzīta deklarācijas reģistrācijas dienas.

2. Šā panta 1. punktā minētajā paziņojumā cita starpā minēts termiņš, līdz kuram muitas dienestiem pieņemamā veidā nosūtītājai muitas iestādei jāsniedz pierādījumi par tranzītpārvadājuma likumību vai par vietu, kur nodarījums vai pārkāpums faktiski izdarīts. Termiņš ir trīs mēneši no 1. punktā minētās paziņošanas. Ja līdz termiņa beigām pierādījumi nav sniegti, tad kompetentā dalībvalsts rīkojas, lai piedzītu attiecīgos nodokļus un citus maksājumus. [..]"

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

10 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka sabiedrība *ASA*, kuras tiesību pārņēmēja ir *Honeywell*, darbojoties kā sertificēts ekspeditors, 1994. gada 3. jūnijā *Raunheim* (Vācija) nodeva Kopienas ārējā tranzīta procedūrā turboreaktoru. Pēc Kopienas tranzīta deklarācijas aizpildīšanas attiecīgā prece bija jātransportē ar kravas automašīnu un 1994. gada 17. jūnijā jāuzrāda galamērķa muitas iestādē Romā (Itālija).

11 Kopienas tranzīta procedūra netika slēgta, jo nosūtītāja muitas iestāde Vācijā nebija saņēmusi kvīti. Izmeklēšanas procedūras īstenošanai šī iestāde nosūtīja Kopienas tranzīta deklarācijas eksemplāru Nr. 1 kompetentajai *Hauptzollamt Fulda* (Vācija) *Zentralstelle Such- und Mahnverfahren* (Centrālā izmeklēšanas un rīkojumu iestāde, turpmāk tekstā — "IRI"), kuras pilnvaras vēlāk pārņēma *Hauptzollamt Gießen*. Atbildot uz IRI 1995. gada 10. februāra vēstuli, *ASA* ar tā paša gada 20. februāra vēstuli apstiprināja, ka pārkāpuma vieta tika noteikta Itālijā.

12 Itālijas muitas iestādes, kas nodarbojās ar izmeklēšanu Itālijā, 1997. gada 23. janvāra un 26. jūnija vēstulēs informēja, ka sūtījums tur netika uzrādīts, ka attiecīgā Kopienas tranzīta deklarācija netika iesniegta un ka šīs iestādes neko nevar paziņot par šī sūtījuma atrašanos Itālijā.

13 Ar 1997. gada 28. maija paziņojumu par nodokļiem *Hauptzollamt Fulda* piemēroja ievedmuitas nodokļus, tas ir, muitas nodokļus un apgrozījuma nodokli importam. Iebildumu procedūras gaitā *Hauptzollamt Fulda* 1999. gada 15. janvāra vēstulē norāda, ka "netika iesniegti [..] nekādi Kopienas tranzīta procedūras pienācīgas slēgšanas pierādījumi vai Muitas kodeksa īstenošanas Regulas 380. pantā minētie alternatīvie pierādījumi". Tā kā uz šo vēstuli paredzētajā termiņā netika saņemta nekāda atbilde, *Hauptzollamt Fulda* ar 1999. gada 17. augusta lēmumu iebildumus noraidīja.

14 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet arī tas, ka pamata lietas ietvaros netika iesniegti nekādi pierādījumi par Kopienas tranzīta procedūras pienācīgu slēgšanu vai faktisko pārkāpuma izdarīšanas vietu. IRI nenosūtīja galvenajam atbildīgajam nekādas prasības, aicinot to Īstenošanas regulas 379. panta 2. punktā noteikto trīs mēnešu

laikā sniegt pierādījumus par Kopienas tranzīta procedūras likumību vai faktisko pārkāpuma izdarīšanas vietu, kuru neesamības gadījumā tiktu uzskatīts, ka pārkāpums tika izdarīts Vācijas Federatīvajā Republikā.

15 Iesniedzējtiesā prasītāja jo īpaši apgalvoja, ka bez norādes uz Īstenošanas regulas 379. panta 2. punktā noteikto trīs mēnešu termiņu tai šī termiņa laikā nebija iespējams noteikt faktisko sūtījuma atrašanās vietu un pierādīt Kopienas tranzīta procedūras pienācīgu slēgšanu ar Īstenošanas regulas 380. pantā paredzētajiem alternatīvajiem pierādījumiem. Tādēļ prasītājai nav radies nekāds muitas parāds un 1997. gada 28. maija paziņojums par nodokļiem un 1999. gada 17. augusta lēmums ir jāatceļ.

16 Tā kā *Hessisches Finanzgericht* [Hesenes Finanšu tiesa], Kasele, bija šaubas par attiecīgo Kopienas tiesību interpretāciju, tā nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai atbilstoši Regulas [..] Nr. 2913/92 215. panta 2. punktam vai 3. punkta 1. ievilkumam līdz 1999. gada 9. maijam piemērojamajā redakcijā ir jāuzskata, ka muitas parāds ir radies vietā, kurā muitas dienesti konstatēja, ka preces atrodas apstākļos, kuros rodas muitas parāds (2. punkts), vai vietā, kurā preces nodotas attiecīgajā procedūrā (3. punkta 1. ievilkums), tad, kad Kopienas ārējā tranzīta procedūrā nodotās preces nav uzrādītas galamērķa muitas iestādē un kad nevar noteikt pārkāpuma vietu, bet kad muitas iestādes tomēr, pārkāpjot Regulas [..] Nr. 2454/93 378. panta 1. punkta otro ievilkumu un 379. panta 2. punkta pirmo teikumu līdz 2001. gada 30. jūnijam piemērojamajā redakcijā, nenorādīja šīs Regulas 379. panta 1. punktā paredzētajā paziņojumā termiņu, kurā nosūtītāja var muitas iestādē iesniegt tranzītpārvadājuma likumības vai pārkāpuma faktiskās izdarīšanas vietas pierādījumus?

2) Gadījumā, ja atbilde uz [pirmo] jautājumu ir apstiprinoša [..]:

Vai kompetento muitas iestāžu nodokļa piedziņa atbilstoši Regulas [..] Nr. 2454/93 379. panta 2. punkta 3. teikumam līdz 2001. gada 30. jūnijam spēkā esošajā redakcijā paredz to, ka muitas iestādēm šīs Regulas 379. panta 1. punktā paredzētajā paziņojumā ir jānorāda termiņš, kurā nosūtītāja var muitas iestādē iesniegt tranzītpārvadājuma likumības vai pārkāpuma faktiskās izdarīšanas vietas pierādījumus?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

17 Iesniedzējtiesa ar saviem jautājumiem, kas ir jāskata kopā, būtībā jautā, vai apstāklis, ka Kopienas ārējā tranzīta procedūrā nodotās preces nosūtītāja muitas iestāde Īstenošanas regulas 379. panta 1. punktā paredzētajā paziņojumā kļūdas dēļ nenorādīja trīs mēnešu termiņu, kurā saskaņā ar tās pašas Regulas 379. panta 2. punktu šajā iestādē var iesniegt tranzītpārvadājuma likumības vai pārkāpuma faktiskās izdarīšanas vietas pierādījumus, nepieļauj ievedmuitas parāda rašanos Muitas kodeksa 203. panta nozīmē. Noliedzošas atbildes gadījumā iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai šis apstāklis, pat ja tas neietekmē muitas parāda rašanos, tomēr netraucē nosūtītāja muitas iestādei veikt šī parāda piedziņu no galvenā atbildīgā.

18 Saskaņā ar Muitas kodeksa 203. panta 1. punktu muitas parāds rodas, nelikumīgi izņemot no muitas uzraudzības ar ievedmuitas nodokli apliekamas preces (šajā sakarā skat. jo īpaši 2001. gada 1. februāra spriedumu lietā C-66/99*D. Wandel, Recueil*, I-873. lpp., 50. punkts; 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-371/99

Liberexim, *Recueil*, I-6227. lpp., 52. punkts, un 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-112/01*SPKR*, *Recueil*, I-10655. lpp., 30. un 35. punkts). Saskaņā ar šī noteikuma 2. punkta formulējumu parāds rodas brīdī, kad preces tiek izņemtas no minētās uzraudzības.

19 Attiecībā tieši uz Muitas kodeksa 203. panta 1. punktā norādīto izņemšanas no muitas uzraudzības jēdzienu ir jāatgādina tas, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru šis jēdziens ir jāsaprot tā, ka tas ietver visus tādus darbības un bezdarbības gadījumus, kuru rezultātā kaut uz īsu brīdi kompetentām muitas iestādēm ir liegta piekļuve muitas uzraudzībai pakļautām precēm un traucēta Muitas kodeksa 37. panta 1. punktā paredzētās kontroles veikšana (2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-222/01 *British American Tobacco*, *Recueil*, I-4683. lpp., 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 Šāds gadījums rodas tad — kā tas ir pamata lietā —, kad Kopienas ārējā tranzīta procedūrā nodotā sūtījuma, par kuru ir strīds, nosūtītāja muitas iestāde konstatē, ka šis sūtījums netika uzrādīts galamērķa muitas iestādē un ka attiecībā uz šo sūtījumu muitas procedūra netika slēgta.

21 Īstenošanas regulas 378. panta 1. punkts paredz to, ka, neskarot Muitas kodeksa 215. pantā noteiktos muitas parāda rašanās vietas noteikšanas noteikumus, gadījumā, ja sūtījumu galamērķa muitas iestādē neuzrāda, kā tas ir pamata lietā, un nodarījuma vai pārkāpuma vietu nevar konstatēt, tad nodarījumu vai pārkāpumu uzskata par izdarītu dalībvalstī, kurai pieder nosūtītāja muitas iestāde, vai dalībvalstī, kurai pieder caurbraucamā muitas iestāde vietā, kur preces ieved Kopienā un kurā iesniegts robežšķērsošanas paziņojums, ja vien Īstenošanas regulas 379. panta 2. punkta noteiktajā termiņā nav iesniegti pierādījumi par tranzītpārvadājuma likumību vai to vietu, kur nodarījums vai pārkāpums faktiski izdarīts.

22 Saskaņā ar Īstenošanas regulas 379. panta 1. punktu, ja sūtījumu neuzrāda galamērķa muitas iestādē un nevar konstatēt nodarījuma vai pārkāpuma vietu, tad nosūtītāja muitas iestāde pēc iespējas drīzāk, bet ne vēlāk kā līdz 11. mēneša beigām pēc Kopienas tranzīta deklarācijas reģistrācijas dienas, ziņo par to galvenajam atbildīgajam. Šī paša panta 2. punkts nosaka, ka 1. punktā minētajā paziņojumā tostarp norādīts termiņš, līdz kuram nosūtītāja muitas iestādei muitas dienestiem pieņemamā veidā jāsniedz pierādījumi par tranzītpārvadājuma likumību vai par vietu, kurā nodarījums vai pārkāpums faktiski izdarīts. Termiņš ir trīs mēneši no 1. punktā minētā paziņojuma. Ja līdz termiņa beigām pierādījumi nav sniegti, tad kompetentā dalībvalsts rīkojas, lai piedzītu attiecīgos nodokļus un citus maksājumus.

23 Lai gan, pretēji *Honeywell* izvirzītajai tēzei, paziņojuma par Īstenošanas regulas 379. panta 2. punktā noteikto trīs mēnešu termiņu nesniegšana neietekmē muitas parāda rašanos Muitas kodeksa 203. panta 1. punkta izpratnē, jo šī muitas parāda rašanās pamatā, kā tas ir norādīts šī sprieduma 18. punktā, ir ar ievedmuitas nodokli apliekamās preces izņemšana no muitas uzraudzības, jo īpaši, neuzrādot minēto preci galamērķa muitas iestādē, tad tomēr minētā trīs mēnešu termiņa paziņošana galvenajam atbildīgajam ir priekšnoteikums tam, lai muitas iestādes piedzītu muitas parādu.

24 No Īstenošanas regulas 378. panta 1. punkta un 379. panta 2. punkta paša formulējuma izriet, ka nosūtītāja muitas iestādes pienākumam — paziņot galvenajam atbildīgajam termiņu, kurā var sniegt pieprasītos pierādījumus, — ir obligāts raksturs un paziņošanai jānotiek pirms muitas parāda piedziņas. Šis termiņš ir vērsts uz galvenā atbildīgā interešu aizsardzību, piešķirot tam trīs mēnešu termiņu, lai tas attiecīgā gadījumā varētu sniegt pierādījumus par tranzītpārvadājuma likumību vai vietu, kurā nodarījums vai pārkāpums faktiski izdarīts (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SPKR*, 38. punkts).

25 Šajos apstākļos dalībvalsts, kurai pieder nosūtītāja muitas iestāde, var veikt muitas parāda piedziņu tikai pēc tam, kad galvenajam atbildīgajam ir sniegts norādījums par to, ka tā rīcībā ir trīs mēnešu termiņš pieprasīto pierādījumu sniegšanai, un ja pierādījumi šajā termiņā nav sniegti (skat., pēc analoģijas, 1999. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-233/98 *Lensing & Brockhausen, Recueil*, I-7349. lpp., 31. punkts). Jebkurā gadījumā saskaņā ar Muitas kodeksa 221. panta 3. punktu muitas parāda summa bija jāpaziņo trīs gadu noilguma termiņa laikā no parāda rašanās brīža.

26 Tādējādi uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Muitas kodeksa 203. pants 1. punkts saistībā ar Īstenošanas regulas 379. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka muitas parāds rodas tad, ja Kopienas ārējā tranzīta procedūrā nodots sūtījums nav uzrādīts galamērķa muitas iestādē, taču dalībvalsts, kurā atrodas nosūtītāja muitas iestāde, var veikt parāda piedziņu tikai tad, ja šī iestāde galvenajam atbildīgajam ir paziņojusi, ka tā rīcībā ir trīs mēnešu termiņš pieprasīto pierādījumu sniegšanai, un ja pierādījumi šajā termiņā nav sniegti.

Par tiesāšanās izdevumiem

27 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesā, kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

203. panta 1. punkts Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi saistībā ar 379. pantu Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, ir jāinterpretē tādējādi, ka muitas parāds rodas tad, ja Kopienas ārējā tranzīta procedūrā nodots sūtījums nav uzrādīts galamērķa muitas iestādē, taču dalībvalsts, kurā atrodas nosūtītāja muitas iestāde, var veikt parāda piedziņu tikai tad, ja šī iestāde galvenajam atbildīgajam ir paziņojusi, ka tā rīcībā ir trīs mēnešu termiņš pieprasīto pierādījumu sniegšanai, un ja pierādījumi šajā termiņā nav sniegti.

[Paraksti]